



Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Plzeň 27.6.2011
čj. SRS 042358/2011

Oblastní odbor SRS
Slovanská alej 2179/20
326 00, Plzeň

Zpráva č. 13 oblastního odboru PLZEŇ o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 20.6.–26.6.2011

1. Počasí

Celý týden bylo proměnlivé oblačné počasí s četnými dešťovými přeháňkami různé intenzity a místy i bouřkami. Denní teploty se pohybovaly v rozmezí 18 až 22 °C, noční teploty ve druhé polovině období klesaly pod 10 °C.



2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Vzhledem k dešťovým srážkám na většině území došlo opět ke zmírnění srážkového deficitu. V pravidelných sledech probíhají chemické zásahy proti strupovitosti a padlí v jádrovinách. Začínají aplikace proti plísní bramborové a mandelince bramborové.

OBILNINY

Houbové choroby se v porostech obilnin vyskytují převážně ve slabé intenzitě.

PŠENICE OZIMÁ (RF 71-77)

V okrese Cheb (Úval, 21.6.) zjištěn střední výskyt plodnic **tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*)**. V okrese Karlovy Vary (Sedlo u Toužimi, 20.6.) zjištěn slabý výskyt **světle hnědé skvrnitosti pšenice (*Pyrenophora tritici-repentis*)**.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze objevení se posledního listu BBCH 37 do BBCH 61 (počátek kvetení). Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Slabý výskyt **hnědé rzivosti pšenice (*Puccinia recondita*)** zaznamenan v okrese Rokycany (Mýto) a Klatovy (Petrovice u Měčina).

Při úhlopříčném průchodu porostem se prohlédne 20 rostlin, místa odběru rostlin jsou rovnoměrně rozmístěna. Z každé rostliny se vybere vždy 1 průměrně vzrostlá plodná odnož. Hodnotí se napadení listů – pokrytí plochy čepele listu.

Fungicidní ošetření se provádí dle signalizace nebo při výskytu od RF 39, zpravidla v době metání (51-59). Zásahy se obvykle provádějí proti celému komplexu chorob listů a klasů.

V okrese Domažlice zjištěn první výskyt **ružovění klasů pšenice (*Fusarium* spp.)** (Hlohová, 21.6.).



Slabý výskyt kyjaty osenní (*Sitobion avenae*) pozorován v okrese Karlovy Vary (Sedlo u Toužimi, 20.6.).

Pozorování dospělců a nymf mšic na obilninách se provádí v RF 51, 61 a 71 více než 20 m od okraje porostu. Kontroluje se 50 odnoží – vždy všechny listy (z obou stran) a klas.

Ochrana klasů – optimální termín ochrany je od konce květu do začátku tvorby obilky. V této době se ošetří porosty s výskytem 3-5 a více mšic v průměru na 1 klas (zvláště trvají-li příznivé podmínky pro vývoj mšic).

Ochrana proti tzv. listovým mšicím u ozimé pšenice se doporučuje provést na konci květu na porostech, na nichž se v době květu zjistí 25 a více mšic v průměru na jednu odnož.

Od počátku týdne došlo k intenzivnímu náletu samců obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*) do feromonových lapáků na Domažlicku (Hlohová, 21.6. a 24.6.). Úlovky tohoto škůdce zaznamenány také v okrese Rokycany (Zbiroh, 20.6.)

Pro monitorování škůdce lze použít feromonové lapáky. Není registrován žádný přípravek.

JEČMEN OZIMÝ (RF 75-85)

Slabý výskyt stéblolamu pšenice (*Oculimacula yallundae*) pozorován v okrese Plzeň – sever (Vochoz, 24.6.) a Sokolov (Zlatá u Kynšperka nad Ohří, 21.6.). Ve feromonových lapácích na Domažlicku (Olučov, 21.6. a 24.6.) a Plzni – severu (Vochoz, 24.6.) zaznamenány úlovky samců obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*).

JEČMEN JARNÍ (RF 59–77)

Lokální slabé výskyty spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*) jsou hlášeny z celé oblasti. Velmi slabý výskyt této choroby sledován v okrese Rokycany (Veselá u Rokycan, 20.6.) na listech F a F-1 a Klatovy (Třebýcinka, 23.6.) na listech F-1.

V okrese Karlovy Vary (Útvina, 20.6.) pozorován slabý výskyt prašné snětivosti ječmene (*Ustilago nuda*).

Ochrana: moření osiva, setí uznaného zdravého osiva, pozdější výsev ozimého ječmene a časnější výsev jarního ječmene.

První výskyt požerků vrtalky ječné (*Agromyza megalopsis*) pozorován na Domažlicku (Domažlice, 21.6.). Ve feromonových lapácích na Domažlicku (Domažlice, 21.6. a 24.6.) zaznamenán intenzivní nálet samců obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*). V okrese Klatovy (Třebýcinka, 23.6.) pozorován slabý výskyt mšice střemchové (*Rhopalosiphum padi*).

Pozorování a ochrana viz pšenice ozimá.

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 60-75)

Na Domažlicku (Srbice u Kolovče, 21.6.) zjištěno poškození porostu zamokřením půdy (slabší vzrůst a žloutnutí rostlin). V okrese Plzeň sever (Vochoz, 24.6.) pozorován střední výskyt kyjaty hrachové (*Acyrtosiphon pisum*). Na Rokycansku (Zbiroh, 20.6.) pozorován slabý výskyt této mšice.

Pozorování se provádí 1krát týdně od fáze druhého jednoduchého pravého listu do počátku žluté zralosti. Na deseti místech v porostu se prohlédne vždy 10 rostlin (celkem 100), mšice se z každé rostliny oklepou na papír a spočítají.

Ošetření se doporučuje při zjištění výskytu 3-5 jedinců (samiček a nymf) na rostlinu bez ohledu na růstovou fázi.



Slabý výskyt samců **obaleče hrachového (Cydia nigricana)** zaznamenán ve feromonových lapácích na Rokycansku (Zbiroh, 20.6.) a Karlovarsku (Krásné Údolí, 20.6.).

Monitoring letu imag se provádí pomocí feromonových lapáků, 2krát týdně se zaznamenává počet odchycených samců.

Insekticidní zásah je třeba zvážit, pokud je zaznamenáno více jak 6 samců ve dvou feromonových lapácích za den. Chemické ošetření musí být cíleno proti líhnoucím se housenkám, ošetřuje se tedy 7-10 dnů po kritickém přírůstku náletu.

OLEJNINY

MÁK SETÝ (RF 45-54)

Slabý výskyt **mšice makové (Aphis fabae)** hlášen z okresu Plzeň - sever (Křelovice u Pernarce, 24.6.).

Při průchodu porostem se na deseti místech prohlédne vždy 10 za sebou rostoucích rostlin. Vypočítá se % napadených rostlin. Práh škodlivosti je od 2-5 % napadených rostlin.

Ochrana: zdravé osivo, střídání plodin, řidší porosty, biopreparáty, moření osiva.

Na pozorovacím bodě v okrese Karlovy Vary (Krásné Údolí, 23.6.), Plzeň – jih (23.6.) a Plzeň – sever (Křelovice u Pernarce, 24.6.) zjištěn slabý výskyt larev **krytonosce kořenového (Stenocarus fuliginosus)**. Na Klatovsku (Měčín) zaznamenán silný výskyt tohoto škůdce. (Na devadesáti % rostlin jsou zjištěny larvy, na některých kořenech i 12 larev.).

Ochrana: Proti larvám na kořenech jsou chemické přípravky neúčinné.

OKOPANINY

BRAMBORY (RF 39-71)

Probíhá první preventivní ošetření proti **plísni bramborové (Phytophthora infestans)** i když zatím suma efektivních hodnot nedosáhla hranic pro signalizaci ošetření a první výskyt této choroby nebyl i přes příznivé podmínky zjištěn. S fungicidním ošetřením se zároveň používají insekticidy, převážně pyretroidy, proti přenašečům viróz a **mandelince bramborové (Leptinotarsa decemlineata)** proti imagu a larvám. **Plíseň bramborová (Phytophthora infestans)** zatím nebyla z pozorovacích bodů v Plzeňském a Karlovarském kraji hlášena.

SIGNALIZUJEME: preventivní ošetření proti plísni bramborové na citlivých odrůdách v disponovaných polohách (nebo až v době, kdy lze očekávat změnu počasí a příchod vydatnějších srážek).

Slabý výskyt dospělců **mandelinky bramborové (Leptinotarsa decemlineata)** pozorován v okrese Rokycany (Příkosice, 20.6.). V porostu brambor na Domažlicku (Postřekov) zjištěn střední výskyt ohnisek larev L₁ a L₂.

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet brouků. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4krát na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

SIGNALIZUJEME zahájení ošetření brambor proti larvám mandelinky bramborové. Ošetření se provádí v době maxima líhnutí larev, tj. v době, kdy vylíhlé larvy dosáhnou 3. stupně (L₃). Ošetření by mělo být ukončeno do doby, než začnou převládat larvy L₄.

Chemickou ochranu je třeba využívat až při hospodářsky významném výskytu mandelinky bramborové, to je při výskytu 5000 larev na 1 ha. Chemické přípravky, respektive jejich účinné látky, je nutné střídát v rámci antirezistentní strategie a omezit jejich použití za vysokých teplot, zejména v případě pyretroidů.

OVOCNÉ DŘEVINY



Jádroviny

JABLOŇ (RF 74-76)

V okrese Rokycany (Němčovice, 24.6.) zjištěn slabý výskyt obaleče zimolézového (*Adoxophyes orana*) ve feromonových lapácích. V okrese Plzeň – jih zjištěn nulový výskyt tohoto škůdce.

Sledování letu dospělců obaleče zimolézového do feromonových lapáků se provádí 2krát týdně od 1.5. do 15.9.

Základem ochrany je jedno ošetření proti první generaci škůdce. Ovicidní ošetření je nutné provést ihned při zjištění úlovku nejméně 10 motýlků/lapák/1-4 ha za 3-4 dny. Larvicidní ošetření se provádí při zjištění SET 2.100 HS od doby úlovku nejméně 10 motýlků na lapák/1-4 ha za 3-4 dny. V případě potřeby je možné provést preventivní ovicidní ošetření v době zvýšeného úlovku motýlků, nebo preventivní larvicidní ošetření při zjištění SET 2.100 HS od doby zvýšeného úlovku v lapácích.

Byl zaznamenán slabý výskyt obaleče jabloňového (*Argyroplote variegana*) ve feromonových lapácích na Rokycansku (Němčovice, 24.6.). Na Plzni – jihu (Nebílovy, 21.6. a 23.6.) nebyl zaznamenán žádný obaleč jabloňový ve feromonových lapácích.

Sledování letu dospělců obaleče jabloňového do feromonových lapáků se provádí 2krát týdně od 1.5. do 15.9.

Termín larvicidního ošetření je podle signalizace cca 7-12 dní po vrcholu letové vlny.

V sadu Nebílovy (okres Plzeň - jih, 21.6.) a Němčovice (Rokycansko, 24.6.) zjištěn pouze slabý výskyt dospělců obaleče jablečného (*Cydia pomonella*) ve feromonových lapácích.

Sledování letu dospělců obaleče jablečného do feromonových lapáků se provádí 2krát týdně od 1.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Signalizace nutnosti a doby ošetření závisí na volbě použitého přípravku. Ovicidy se používají ve dvou až třítydenních intervalech po ukončení květu jabloní, jakmile se zjistí ve feromonových lapačích úlovek 10 a více motýlků na lapák za 3-4 dny. Potřeba ošetření larvicidy se určuje kontrolami kladení škůdce, vizuálními prohlídkami 100 náhodně vybraných plodů. Práh hospodářské škodlivosti jsou 2 vajíčka na 100 náhodně zvolených plodů a k nim přilehlých listů.

Peckoviny

SLIVONĚ (RF 75-77)

Jsou zaznamenávány pouze slabé nebo nulové výskyty obaleče východního (*Cydia molesta*) a obaleče švestkového (*Cydia funebrana*) ve feromonových lapácích na pozorovacích bodech.

Sledování letu dospělců obaleče švestkového do feromonových lapáků se provádí 2krát týdně od 1.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Dospělci létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků nebo při zjištění dvou a více vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

SVĚTELNÉ LAPAČE

První výskyt zavíječe kukuřičného (*Ostrinia nubilalis*) zaznamenán ve světelném lapači na Domažlicku (Staňkov, 14.6. a 17.6.). První výskyt můry kapustové (*Lacanobia oleracea*) pozorován ve světelném lapači rovněž na Domažlicku (Staňov, 21.6.).

Za oblastní odbor Plzeň zpracovala: Ing. Zuzana Pšererová